

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ „ПАИСИЙ ХИЛЕНДАРСКИ“

ФИЛОЛОГИЧЕСКИ ФАКУЛТЕТ

ПАИСИЕВИ ЧЕТЕНИЯ

ИСТОРИЯ И СЪВРЕМЕНО СЪСТОЯНИЕ
НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

.....

ОБЩО И СРАВНИТЕЛНО ЕЗИКОЗНАНИЕ

.....

ЕДИНАДЕСЕТИ
ПОЛСКО-БЪЛГАРСКИ КОЛОКВИУМ
ПЛОВДИВ, 7-8 НОЕМВРИ 2010 ГОДИНА

Пловдив
26–30 ноември 2010 г.

НАУЧНИ ТРУДОВЕ
том 48, кн. 1, сб. А, 2010
Филология

**PLOVDIV UNIVERSITY „PAISSII HILENDARSKI“ – BULGARIA
SCIENTIFIC WORKS – PHILOLOGY
VOL. 48, BOOK 1, PART A, 2010**

Редакционна колегия:

доц. д-р Жоржета Чолакова – отговорен редактор
проф. дфн Диана Иванова
доц. д-р Пеньо Пенев
доц. д-р Любка Липчева
доц. д-р Красимира Чакърова
доц. д-р Елена Гетова
гл. ас. д-р Юлиана Чакърова
д-р Борян Янев
д-р Борислав Борисов
д-р Яна Роуланд

ISSN 0861–0029

**ИСТОРИЯ И СЪВРЕМЕННО СЪСТОЯНИЕ
НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК**

ОБЩО И СРАВНИТЕЛНО ЕЗИКОЗНАНИЕ

**ЕДИНАДЕСЕТИ ПОЛСКО-БЪЛГАРСКИ КОЛОКВИУМ
ПЛОВДИВ, 7-8 НОЕМВРИ 2010 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

ИСТОРИЯ И СЪВРЕМЕННО СЪСТОЯНИЕ НА БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Иван Куцаров	
<i>Р. О. Якобсон и езикованието на XX век</i>	11
Диана Иванова	
<i>Библейските преводи на роден език и българската национална идентичност през Възраждането</i>	27
Мария Мицкова	
<i>Проблеми на езиковото строителство на страниците на възрожденския предговор от 20-те – 70-те години на XIX век</i>	38
Таня Бучкова	
<i>Етимологичен правопис и „естествено правописание“ на страниците на „Цариградски вестник“ (1848–1862)</i>	49
Лъчезар Перчеклийски	
<i>Съществителните имена от стара es-основа в рилския дамаскин (№ 4/10; 78) от XVII век</i>	59
Диана Иванова, Мария Мицкова, Мариана Куршумова, Таня Бучкова	
<i>Национальноезиковата програма на Българското възраждане. Нови прочити</i>	72
Христина Тончева, Иван Илиев	
<i>Книгата за село Припек – между популярното четиво и диалектоложкото описание</i>	85
Анна Чолева-Димитрова	
<i>Реконструкция на старинни лични имена от микротопоними в югозападна България</i>	90
Савелина Банова	
<i>Предизвикателства при описанието на морфологичните особености на междинния български език</i>	102
Виолета Георгиева	
<i>Адвербиализация на предлозите в съвременния български език</i>	106
Гергана Падарева-Илиева	
<i>Опит за характеристика на интонацията на няколко типа радиокommуникатори</i>	111
Веселина Ватева	
<i>Епитетът в публицистичните текстове от пресата</i>	120

Биляна Тодорова	
<i>За някои синтактични характеристики на заглавията на регионалните вестници „Вяра“ и „Струма“</i>	125
Антоанета Джельова	
<i>За какво ни е езиковата култура?</i>	138
Аспазия Борисова	
<i>Книгата „1000 тестови задачи върху българския правопис“ – едно необходимо пособие за обучение и усъвършенстване на езиковата култура</i>	145

ОБЩО И СРАВНИТЕЛНО ЕЗИКОЗНАНИЕ

Иван Чобанов	
<i>За дериватите от съкратените едноосновни хърватски чужди мъжки лични имена с хипокористичен корен затворена сричка</i>	155
Евелина Грозданова	
<i>За правописа на Иван Броз от 1893 година</i>	177
Мартин Стефанов	
<i>За една тенденция в сръбския книжовен език в края на XIX и началото на XX век</i>	187
Павел Крейчи	
<i>Българска, хърватска, словашка и чешка фразеология в края на първото десетилетие на новия век – опит за съпоставителна рекапитулация</i>	196
Елена Крейчова	
<i>Негативната предизборна кампания – поглед към езиковите стратегии в чешки език</i>	206
Ваня Зидарова	
<i>Атенуативните глаголи в българския език и техните славянски съответствия (върху материал от руския и полския език)</i>	214
Вяра Найденова	
<i>Стилистичната роля на вметнати думи, паразитни изрази и средства за запълване на хезитативни паузи (въз основа на речта на главния персонаж от комедията „Народен представител“ от Бранислав Нушич)</i>	225

Катерина Томова	
<i>Междуметия, образувани от изменяеми части на речта (върху материали от български и чешки език)</i>	233
Десислава Тодорова	
<i>Средства за изграждане на кохезия в текста (върху англо-български материал)</i>	240
Борян Янев	
<i>ОНОМА СОФТ</i>	253
Руси Николов, Надин Хери-Бенит	
<i>Езикови ресурси в звукова форма – фонетични изследвания и приложение в чуждоезиковото обучение с помощта на програмата SARP</i>	264
Екатерина Търпоманова	
<i>Езиковедски изследвания, базирани на балкански паралелен корпус</i>	271
Димитрина Хамзе	
<i>Ироногенната функция на негацията</i>	284
Гергана Петкова	
<i>За епонимите, образувани от имена от римската митология</i>	296

**ЕДИНАДЕСЕТИ ПОЛСКО-БЪЛГАРСКИ КОЛОКВИУМ
ПЛОВДИВ, 7-8 НОЕМВРИ 2010 ГОДИНА**

Iwona Nowakowska-Kempna	
<i>Język reklamy jako wyraz współczesnej kultury</i>	311
Галя Симеонова-Конах	
<i>Знаците на античната архификция</i>	325
Светлозар Игов	
<i>Ran Cogito u monsieur Teste – героите маски на поетите Збигнев Херберт и Пол Валери</i>	332
Barbara Tomalak	
<i>Słowa – klucze twórczości poetyckiej poświęconej muzyce Chopina</i>	342
Маргрета Григорова	
<i>Полската рецепция на Джоузеф Конрад „между сушата и морето“: Езици на преселението</i>	359

Димитрина Хамзе	<i>Итеративната модалност като културогема в творчеството на Витолд Гомбрович</i>	373
Стана Смильковић	<i>Мудрост живота у врањским пословицама Хаџи-Тодора Димитријевића</i>	384
Сунчица Денић	<i>Српски писци са Косова и Метохије с краја XX и почетком XXI века</i>	390
Сања Мацура	<i>Експлицитна поетика Слободана Селенића</i>	397
Наталия Длугош	<i>Прояви на културата на съкращаването в медийното пространство – композити с компоненти 'еко-' и 'био-' в българския език</i>	415
Patryk Borowiak	<i>Współczesne tendencje w nazewnictwie przedszkoli na przykładzie Płowdwiu i Poznania</i>	428
Ваня Зидарова	<i>Граматика на заглавието (наблюдения върху съвременната българска преса)</i>	432
Wirginia Mirosławska	<i>Językowy savoir-vivre w podręcznikach języka polskiego dla cudzoziemców</i>	441
Йорданка Георгиева-Окон	<i>Невербалната комуникация – културни аспекти на езика на жестовете. Сравнителни наблюдения върху поведението на поляци, българи и турци</i>	448
Красимира Чакърова	<i>Бележки върху една група NOMINA COMMUNIA в съвременния български и полски език</i>	455
Мария Добрикова	<i>Библейските сюжети във фразеологичния фонд на западнославянския езиков ареал</i>	468
Надежда Сталянова	<i>Предизборният език в България и Полша – между агитацията и манипулацията</i>	476
Лилия Кънчева-Иванова	<i>За комбинацията от глаголна форма и już в полския език и преводните ѝ еквиваленти на български език</i>	487

Десислава Димитрова	
<i>Умалителните съществителни нарицателни имена в българския и полския език (формално-семантични паралели)</i>	494
Ани Кемалова	
<i>Глоси и интерполации в старите славянски юридически текстове</i>	505
Иван Чобанов	
<i>За хърватските мъжки лични имена, деривати от съкратени композиции</i>	511
Наташа Вулович, Мария Джинджич, Даниела Радонич	
<i>Названия на професии, звания и занаяти на членовете на сръбската културна общност в Сентандре (Унгария) върху материал от сентандрейски епитафии</i>	527
Наташа Миланов, Милица Стојановић	
<i>О погрдним називима за човека у општем речнику српског језика</i>	534
Ивана Маринковић	
<i>О придевима ЖУТ и ЗЛАТАН у српском језику</i>	541
Марина Спасојевић, Драгана Цвијовић	
<i>Употреба квалификатора вулг. у дескриптивним речницима српског језика</i>	553
Марија Милосављевић-Тодоровић, Бојана Мојсиловић	
<i>О термилошкој лексици из области уметности у Речнику српскохрватскога књижевног језика Матице српске</i>	563

НАЗВАНИЯ НА ПРОФЕСИИ, ЗВАНИЯ И ЗАНЯТИ НА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СРЪБСКАТА КУЛТУРНА ОБЩНОСТ В СЕНТАНДРЕ (УНГАРИЯ) ВЪРХУ МАТЕРИАЛ ОТ СЕНТАНДРЕЙСКИ ЕПИТАФИИ

Наташа Вулович, Мария Джинджич, Даниела Радонич
Институт за сръбски език,
Сръбска академия на науките и изкуствата, Белград

The aim of this paper is the analysis of the terms for professions, titles and crafts characteristic for the Serbian national minority in Szent Andrea, beginning with the The Big Movement of the Serbs in the 17th century till the present moment. The review of the usage of certain names in the period of three centuries has been accomplished by comparing the lexemes written on epitaphs, their meanings and cultural-historical elements. The names that lost their actuality and usage value in the contemporary standard language have been specially emphasized (for example *abadžija, kapamadžija, slovoslov*).

Key words: Szent Andrea, epitaph, lexemes, meaning, profession, craft, title, function, status.

Годината (1690) на Великото преселение на сърбите от опустелите и разорени от войната краища (Косово и Метохия, Егейска Македония, Пожаревац, Чипровац и др.), когато бежанците с мощите на Свети княз Лазар спират на почти пустия бряг край Сентандре, представлява началото на новата история на сръбския Сентандре. Така той и символично е обозначен като най-важното място за заселване на сърбите, с което и остава да съществува като важно свързващо звено между настоящето и миналото на сръбския народ. Останалите сръбски поселища (селата Помаз, Калаз и Чобанац) представляват своеобразна етническа периферия на това градче с преобладаващо сръбско население. Сентандре много бързо преуспява и още в средата на 18. век става градче с икономически и културно укрепнало население и силно европейско влияние. Процъфтяват предимно занаятчийството и търговията, за което свидетелства и фактът, че само осем години след преселването си търговците в Сентандре получават императорска привилегия, така че оттогава датира и официалното название на тяхната организация *Сръбско привилегировано сентандрейско търговско дру-*

жество (Давидов 2005: 14–15). И други унгарски градчета и градове, в които сърбите живеят заедно с унгарци, а някъде и с немци, също се включват в тогавашния общ икономически разцвет (Давидов 2005: 50).

В рамките на проекта *Културна идентичност на сръбското национално малцинство в Унгария* на Сръбската и Унгарската академия на науките се провеждат филологически изследвания, които включват описване, разчитане и дешифриране на надписите на паметниците в сръбското градско гробище в Сентандре. Сръбското гробище в Сентандре представлява своеобразен документ за вековния живот на сръбското гражданско съсловие, за неговата култура, както и за съдбата на неговите наследници. Името си е получило по съборната църква (Стефанович 1987: 311). Сърбите са имали отделни православни гробища, където са погребвали своите мъртви. Впрочем, паметниците на градското гробище в Сентандре свидетелстват за погребването на представители и на други православни народи – цинцари, българи, украинци и други.

Според събраните окончателни данни то съдържа 425 надгробни паметника, най-голям брой от които спада към периода от първата половина на 18. век до средата на 20. век. През 18. и 19. век няма следи от етническа, културна или езикова асимилация, те се забелязват едва на паметниците от 20. век. Надгробните надписи на сентандрейските паметници съдържат изобилни данни и материали, изключително ценни за етнографски, исторически, културологични, но и други изследвания в сферата на обществените науки.

В тази работа ще се опитаме да представим някои названия на професии, занаяти, светски звания и свещенически чинове, които са регистрирани в епитафиите в сръбското гробище в Сентандре.

Според преброяването на населението на Сентандре от 1696. година в него са живели около 6000 сърби, така че, пресмятайки по две възрастни поколения в едно семейство, преброени са 1453 домакинства. С това преброяване са регистрирани 144 занаятчии, докато още през 1728. година този брой спада на 49, предимно поради разселване през тези три десетилетия¹. Сред занаятчиите най-многобройни са тези, които са изработвали произведения от кожа и текстил. С оглед на това, че най-старите епитафии не са запазени – нито в цялост, нито с датирани данни и надписи – на запазените паметници от 18. век са регистрирани две названия на занаяти: *абаджия* (ср. *абаџија*) и *юрганджия* (ср. *капамџија*) (1722. и 1749. година). Впрочем, на тези два паметника са най-старите епитафии на гробището в Сентандре. На тези надписи до личното име стои и *юрганджия*, съот-

¹ По-подробно по този въпрос вж. Бикар 2003, 112. Разселванията продължават и през следващите векове, особено по времето на Първата и Втората световна война (Давидов 1996: 87).

ветно *абаджия*, което може да сочи началото на формиране на фамилни имена при заселилите се сърби: „до 1720–1730 г. съвсем малък брой семейства сред сръбския народ имали фамилно име. Синът съставял фамилното си име по бащиното си, а неговият син – по неговото и т.н. Следователно, почти невъзможно било да се установи приемственост. Заради полесно вписване в регистрите австрийската администрация активизирала употребата на фамилни имена и при сърбите и те трябвало да си изберат фамилни имена. Фамилно име можело да се образува от бащиното име, от занаятието или от прякора“ (Поповић Д. по Ракић 2006: 128). В Речника на САНУ² като остаряла е означена само лексемата *юрганджия* (ср. *катамаџија*) (*занаятчия, който прави завивки, одеала, юргани и под.*), докато лексемата *абаджия* (*занаятчия, който изработва облекло от грубо сукно*) няма квалификатор *ост*. Еднотомният речник на сръбския език³, публикуван през 2007 година, очаквано не отбелязва тези лексеми, защото от гледна точка на съвременния сръбски език и двете са остарели. Във връзка с графиката на надгробните надписи на сръбски език трябва да се отбележи, че тя е последователно кирилска, но графичните решения и лексиката са разнообразни, обусловени преди всичко от принадлежността им към определен период от време, от книжовните и езиковите условия, от обществения статус и други подобни фактори. На най-старите паметници е потвърдено съществуването на надписи и на сръбскославянски език (1727 год.). Надписите на паметниците от 18. век очаквано са писани с църковнославянска графика с рускославянски езикови елементи, които са се запазили и на паметниците от първата половина на 19. век, а в по-малка степен и на онези, писани с реформирана, гражданска кирилица. Белези на приемане на Вуковата реформа заедно със следи от предвуковската азбука намираме в надписите от средата на 19. век, въпреки че и в онези от края на този век са засвидетелствани някои елементи от нереформираната кирилица. От филологическо-културологичен аспект на изследванията би било интересно да се проучи взаимовръзката между типа писменост и графиката, от една страна, и периода на възникването на надписите, от друга, както и между църковнославянския или граждански тип писменост и произхода и статуса на покойника.

В надписите от Сентандре са засвидетелствани следните названия на професии: *адвокат, писар* (ср. *бележник*), *председател* (ср. *бирова*), *доктор, юрист* (ср. *јурат*), *купец, лекар, правник, гимназиален учител* (ср. *професор*), *гимназиална учителка* (ср. *професорица*), *рибар, свещеник*

² Речник српскохрватског књижевног и народног језика, по-нататък в текста РСАНУ.

³ По-нататък в текста РСЈ.

(ср. *свештеник*) (отец (ср. *отац*⁴)), *словослов*, *търговец* (ср. *трговац*), *учител* (ср. *учител*), *учителка* (ср. *учителка*), *физикус*, *хирург*⁵. По-голямата част от посочените названия са актуални и днес. В рамките на тази група лексеми се откроява като интересна лексемата *купец*, по произход от руски език, която представлява синоним на думата *търговец* (ср. *трговац*). В РСАНУ тази лексема е отбелязана с квалификатора *неодом*. (неодомашнен), но тя би трябвало да има и квалификатор *ост.* (остаряло). Също така лексемата *писар* (ср. *бележник*) е регистрирана няколко пъти в епитафии от средата на 19. до началото на 20. век. РСЈ квалифицира тази лексема като историзъм със значение „чиновник, който е извършвал административна работа (обикновено в общината)“. Нашият материал съдържа и следните синтагми с лексемата *писар*, които сочат различните функции на *писаря* в тогавашната държавна, но и клерикална администрация: *главен писар на Сентандре* (ср. *сентандрејски велики бележник*) и *писар на консисторията* (ср. *конзисторијални бележник*). Лексемата *председател* (ср. *бирова*) е отбелязана на паметник от началото на 19. век. Тази лексема е регистрирана в РСАНУ и значението ѝ *председател на градската община или на общинския съд* е отбелязано като остаряло. Ще се спрем и на лексемата *юрист* (ср. *јурат*), отбелязана на един паметник от първата половина на 19. век. Включена е в РСАНУ със значение *правник, юрист; съдебен чиновник (пристав или писар.)* което е означено като остаряло. Особено интересна е лексемата *словослов*, която не е регистрирана в съществуващите речници. В нашия материал тя се появява в синтагмата *словослов на градската община* (ср. *варошке општине словослов*) на паметник от първата половина на 19. век. Не е лесно да се установи точното значение на тази лексема без консултация с речник и съответна историческа литература, но контекстът ни дава възможност да заключим, че става дума за административен чиновник с висок ранг, който е имал задължение да съставя укази, договори⁶. От гледна точка на съвременния сръбски език лексемата *словослов* положително може да се квалифицира като остаряла. Лексемата *физикус* е регистрирана на паметник от втората половина на 19. век в синтагмата *главен физикус на град Будапеща* (ср.

⁴ Тази лексема се появява като обозначение на свещенослужител, духовно лице заедно с названието на чина.

⁵ В този списък условно би могла да се включи и лексемата *земевладелец* (ср. *поседник*) със значение собственик на големи (обикновено селскостопански) имоти, които носят приход.

⁶ Става дума за чиновник в тогавашната администрация, който е познавал бюрократичната езикова форма и по нареждане на председателя на градската община е съставял укази и договори. За тълкуването на вида дейност, която е извършвал този чиновник, ни помогнаха препоръките на академик Динко Давидов.

главни физикус града Будимпеште). Физикус е обозначавал лекаря на определена територия, градския държавен лекар. Ясно е, че и тази лексема може да се смята за остаряла от гледище на съвременния сръбски език, което се потвърждава и от квалификатора на тази заглавка в РСЈ. От медицинската терминология трябва да споменем също така и лексемата *хирург*, която е регистрирана на границата между 18. и 19. век в синтагмата *местен хирург* (ср. *месни хирург*). Да припомним, че още в годините след Великото преселение при преброяването на жителите на Сентандре сред сръбското население е отбелязан и един хирург (Бикар 2003: 112).

Следващата група лексеми се отнася до различни звания или функции: *градоначалник* (ср. *градоначелник*), *наместник* (ср. *намесник*), *началник* (ср. *начелник*), *подпредседател* (ср. *потпредседник*), *председател* (ср. *председник*), *съветник* (ср. *саветник*), *сенатор*, *началник* (ср. *старешина*), *съдия* (ср. *судија*), *управител* (ср. *управителъ*). В тази група лексеми особено интересна е лексемата *конзилиарица* (ср. *конзилијарица*), идентифицирана на паметник от първата половина на 19. век. Според дефиницията, дадена в РСАНУ, *конзилиарица* (ср. *конзилијарица*) може да означава съпруга на *конзилиар* (*съветник, който съветва изобищо; член на съвет*) или жена, която е изпълнявала длъжност на конзилиар, на съветник, т.е. съветничка. Въпреки че на паметника не е посочено името или фамилията на съпруга, с оглед на времето, когато е създадена тази епитафия, можем да направим извода, че става дума за съпруга на съветник или на член на някакъв съвет. Названието *началник* (ср. *старешина*) е отбелязано в синтагмата *сентандрејски началник* (ср. *старешина сентандрејски*) на един от по-старите паметници от нашия корпус. В РЈАЗУ⁷ под заглавната дума *старешина* намираме нейните синоними: *началник*, *настойник*, *управител*. Към тази група също така бихме могли да прибавим и две названия (отбелязани в епитафии, писани с църковнославянска графика и с елементи от рускославянски език), които означават определени функции в тогавашната управа на Сентандре: *сочлен* и *член* в синтагмите „избранаго общества сентандрејскога сочлен“ и „бивши избранаго сентандрејскога общества член“.

В следващата група са включени названия на чинове, които могат да бъдат църковни – *викарий* (ср. *викар*), *игумен* (ср. *игуман*), *йерей* (ср. *јереј*), *парох*, *протойерей-ставрофор* (ср. *протојереј-ставрофор*), *епископски протосингел* (ср. *епископски протосинђел*), или военни – *адютант* (ср. *ађутант*), *генерал*, *капитан* (ср. *капетан*), *подкапитан* (ср. *поткапетан*), *капитан* (ср. *сатник*).

⁷ *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, по-надолу в текста РЈАЗУ.

Бихме открили и лексемите, които означават статуса на определени личности: *гимназист* (ср. *гимназиста*), *господар*, *гражданин* (ср. *граѓанин*), *земевладелец* (ср. *поседник*), *ученик*. *Господар* и *гражданин* (ср. *граѓанин*) посочват нечий статус в тогавашната обществена йерархия. Лексемата *господар* е засвидетелствана и на най-старите паметници, писани с църковнославянска графика, датиращи от края на 18. и първите десетилетия на 19. век.

В нашия материал са отбелязани и две лексеми, които идентифицират отделните граждани според тяхното призвание за творчество: *книжовник* (ср. *књижевник*), *поетеса* (ср. *песникиња*).

Регистрираните в гробицето на Сентандре лексеми, които се анализират в този текст, показват тематичното разнообразие на професиите, които са упражнявали сърбите в Сентандре след Великото преселение. В работата се посочват многобройни лексеми, които назовават различни занятия, звания и функции, занаяти, чинове, по-голямата част от които лексеми могат да се квалифицират като остарели от гледна точка на съвременния сръбски език. Значителният брой названия на професии, които се отнасят до образовани личности, както и включените в държавната, военната и църковната администрация, потвърждават формирането на привилегировано гражданско съсловие през 18. и 19. век. Анализираният материал поставя много въпроси и представлява основа за различни мултидисциплинарни изследвания.

ЛИТЕРАТУРА:

- Бикар 2003:** Бикар Ф. *Сентандреја у огледалу прошлости*, Федора Бикар – *Српска самоуправа у Будимпешти*. Нови Сад 2003.
- Вулович, Ђинђич, Јованович, Радоњић 2009:** Вуловић Н., М. Ђинђић, В. Јовановић, Д. Радоњић. Филолошка истраживања на српском градском сентандрејском гробљу. // *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, LXXIV, № 1-4, 309–314.
- Давидов 1996:** Верски и културни живот Срба у Мађарској. // *Српске народне новине*. Алманах. Будимпешта, 84–88.
- Давидов 2005:** Давидов Д. *Сентандрејске српске православне цркве*. Сентандреја: Музеј Српске православне епархије будимске, 2005.
- Јованович 2009:** Јовановић В. О неким културолошким аспектима лингвистичких истраживања старих сентандрејских надгробних натписа // *Језик, књижевност, идентитет*. Зборник радова, Ниш: Филозофски факултет, 2009, 153–158.

- Ракич 2006:** Ракић Р.Д. Срби и српске породице у Будиму, некад... // *Етнографија Срба у Мађарској* 5. Зборник радова. Будимпешта: Мађарско етнографско друштво, 2006.
- Речник ЈАЗУ:** *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I–XXIII, Zagreb, 1881–1975.
- РСАНУ:** *Речник српскохрватског књижевног и народног језика*, 1–18, САНУ – Београд: Институт за српски језик, 1959–2010.
- РСЈ:** *Речник српскога језика*. Нови Сад: Матица српска, 2007.
- Сентандрејски епитафи** (интервју дали Н. Вуловић, М. Ђинђић и В. Јовановић). // *Епархија будимска*. Сентандреја–Будимпешта, № 16, 2008.
- Софрич 2005:** Софрић Павле. *Моменти из прошлости и садашњости вароши Сентандреје; Моје ђачке успомене; Празновање Бадњег вечера и Божића у Сентандреји*. Панчево: Историјски архив.
- Стевович 2008:** Стевовић И. *Траг векова; Срби у Сентандреји*. Петроварадин, 2008.
- Стефанович 1987:** Стефановић Д.Е. Епитафи у српским црквама и портама у Сентандреји // *Сентандрејски зборник*. 1987, № 1, 309-328.